

Nr 89.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förhöjd ersättning till K. H. Waern i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 12 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

A. Rundqvist.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, statsråden GÄRDE, HAMBIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSEN, RUNDQVIST.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Rundqvist anför:

Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom ifrågavarande förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävts, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att därest under militär-tjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Vidare föreskrives i 14 § av nämnda förordning, att därest, sedan ersättning blivit genom slutligt beslut bestämd, väsentlig förändring yppas i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, ersättningsstagaren må inom *två år* från beslutets dag genom anmälan, på sätt i förordningen sägs, väcka fråga om *jämkning* i ersättningen. Jämkning må dock ej avse ersättning, som belöper å tiden före den dag, då frågan om jämknigen väckes.

Ersättning enligt ifrågavarande förordning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfonden.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift, dagtecknad den 20 juli 1931, har Karl Helge Waern från Karlstad gjort framställning om att han, som åtnjöte livränta på grund av ögonskada, ådragen under militärtjänstgöring, måtte komma i åtnjutande av förhöjning av sagda livränta ävensom ersättning för vissa kostnader, vilka han fått vidkännas för läkarvård m. m. i samband med operation till följd av berörda ögonskada.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Waern under fullgörande av sin värnpliktstjänstgöring vid förutvarande Kalmar regemente den 4 oktober 1922 genom inträffad explosion ådragit sig skada å högra ögat; att riks-försäkringsanstalten i anledning härav genom särskilda beslut tillerkänt Waern livränta från och med den 8 oktober 1922 jämlikt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär-tjänstgöring; att livräntan genom slutligt beslut av anstalten den 8 december 1925 bestämts att utgå från och med den 1 januari 1926 med 180 kronor för år räknat, motsvarande en nedsättning av arbetsförmågan med 20 procent; att Waern, enär risk förelegat för att synen å Waerns friska öga skulle gå förlorad, den 6 mars 1931 måst underkasta sig operation, varvid det skadade ögat borttagits och ersatts med emaljöga; att Waern, som har anställning såsom guldsmedsarbetare, under tiden 4—15 mars 1931 i anledning av sin ögonskada varit helt oförmögen till arbete; att Waern i en till riks-försäkringsanstalten ställd skrift, dagtecknad den 27 mars 1931, anhållit att komma i åtnjutande av förhöjd livränta ävensom ersättning för vissa honom åsamkade kostnader på grund av ifrågavarande ögonoperation; samt att riks-försäkringsanstalten genom beslut den 2 april 1931 förklarar sig icke kunna till prövning upptaga frågan om jämkning i ersättningen i förenämnda fall, enär jämlikt bestämmelserna i 14 § av 1909 års militärsättningsförordning

fråga om jämkning i ersättning i de fall, där ersättning blivit genom slutligt beslut bestämd, skulle väckas inom två år från beslutets dag.

Riksförsäkringsanstalten har i avgivet utlåtande i ärendet den 18 augusti 1931 anfört, bland annat, att, därest anstalten utan hinder av stadgandet i 14 § av 1909 års militärsättningsförordning kunnat upptaga ersättningsfrågan till prövning, skulle Waern varit berättigad dels till sjukhjälp med 3 kronor för dag under tiden 4—15 mars 1931, då han varit helt oförmögen till arbete, eller sammanlagt till en sjukhjälp av 36 kronor, dels ock till förhöjning av livräntan till ett årligt belopp av 225 kronor, motsvarande en beräknad nedsättning i arbetsförmågan med 25 procent. För den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäl att bereda Waern något understöd i förevarande fall, funne anstalten sådant understöd skäligen böra utgivas med 36 kronor, motsvarande sjukhjälp enligt 1909 års militärsättningsförordning. Beträffande Waerns framställning om förhöjning av till honom utgående livränta hemställde riksförsäkringsanstalten med hänsyn till de konsekvenser, som ett bifall härtill skulle kunna medföra, att densamma icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, som den 20 oktober 1931 avgivit utlåtande i ärendet, hava anfört, bland annat, följande.

Oaktat Waern författningsenligt icke vore berättigad vare sig till förhöjning av till honom utgående livränta eller till ersättning för de kostnader, som åsamkats honom i samband med operationen, ansåge likväl departementet och styrelsen, med hänsyn därtill att ifrågavarande operation, medicinskt sett, varit nödvändig på grund av den fara för synen på det friska ögat, som ett underlåtande av operativt ingrepp skulle inneburi, samt i betraktande av att Waern under tiden 4—15 mars 1931 varit helt oförmögen till arbete samt därefter till följd av operationen fått sin arbetsförmåga reducerad med 5 procent utöver den tidigare nedsättningen av arbetsförmågan, att Waern borde komma i åtnjutande av dels sjukhjälpersättning med 3 kronor om dagen för tiden från och med den 4 mars till och med den 15 mars 1931, tillhoppa 36 kronor, dels ock förhöjning av livräntan till ett årligt belopp av 225 kronor, motsvarande en beräknad nedsättning i arbetsförmågan med 25 procent, vilken förhöjning syntes böra beräknas och utgå från och med den 16 mars 1931 eller från och med dagen efter det nyssnämnda sjukhjälpersättning skulle upphöra att utgå. Att förhöjning av livräntan i förevarande fall borde utgå, syntes så mycket mera böra ske, som det icke berodde på någon försummelse från Waerns sida, att framställning om jämkning i ersättning icke gjorts inom föreskriven tid. Waern hade så gott som omedelbart, efter det han blivit återställd efter operationen, gjort anmälan i saken, och torde den omständigheten, att operationen verkställdes först efter preskriptionstidens utgång, rimligen icke böra föranleda till, att han skulle gå förlustig den ersättning, han eljest ägt utbekomma. På grund av vad sålunda anförts, hemställde departementet och styrelsen, att Kungl. Maj:t måtte dels medgiva, att till Waern finge från beväringensmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas ett belopp av 36 kronor, motsvarande sjukhjälpersättning efter 3 kronor för dag för tiden från och med den 4 till och med den 15 mars 1931, dels ock föreslå riksdagen medgiva, att Waern finge — utan hinder därav att framställning om jämkning i

ersättning ej gjorts inom föreskriven tid — från och med den 16 mars 1931 från samma fond komma i åtnjutande av förhöjning till 225 kronor för år räknat av den honom genom riks försäkringsanstaltens beslut den 8 december 1925 tillerkända livräntan.

Genom beslut den 11 december 1931 har *Kungl. Maj:t* i anledning av Waerns ansökning, i vad densamma avsåge ersättning för vissa kostnader i samband med förenämnda operation, medgivit, att till Waern finge såsom sjukhjälp för tiden 4—15 mars 1931 utbetalas en gratifikation av 36 kronor från beväringssmanskaps invalid- och pensionsfond.

Statskontoret, som den 25 januari 1932 avgivit utlåtande över Waerns framställning om förhöjd livränta, har anfört, att statskontoret i likhet med arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse ansåge, att omständigheterna i detta fall borde föranleda därtill, att Waern erhöle förhöjning av den honom av riks försäkringsanstalten enligt slutligt beslut den 8 december 1925 tillerkända livräntan; och detta syntes lämpligen kunna ske sålunda, att riks försäkringsanstalten erhöle bemyndigande att utan hinder därav, att den tid, inom vilken enligt 14 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, krav på jämkning av ersättningsbeloppet skulle väckas för att till prövning upptagas, icke kunnat i detta fall iakttagas, till prövning och avgörande upptaga frågan om jämkning av den Waern tillagda livräntan och vad därmed sammanhängde.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Waern, enligt förordningen den 18 juni 1909, icke är berättigad erhålla förhöjd livränta. Fråga om jämkning i ersättning enligt sagda förordning i de fall, där ersättningen blivit slutligt bestämd, skall nämligen väckas inom två år från beslutets dag. Beträffande Waern blev ersättningen slutligt bestämd den 8 december 1925. Fråga om jämkning i ersättningen väcktes först i mars månad 1931. Med hänsyn till de särskilda omständigheter, som föreligga i förevarande fall, och då sambandet mellan den ögonskada, för vilken Waern tillerkänts livränta å 180 kronor, och den år 1931 verkställda ögonoperationen med ty åtföljande ytterligare nedsättning i Waerns arbetsförmåga synes vara ådagalagt, har jag emellertid funnit mig böra tillstyrka, att livräntan förhöjes till ett årligt belopp av 225 kronor, motsvarande av riks försäkringsanstalten beräknad nedsättning i Waerns arbetsförmåga efter operationen med 25 procent.

Förhöjning å livräntan torde böra utgå från och med den 1 januari 1932.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att *Kungl. Maj:t* måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Karl Helge Waern må — utan hinder därav att framställning om jämkning i ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrives i 14 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från och med den 1 januari 1932 från

beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas ett till 225 kronor för år räknat förhöjt livräntebelopp.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Hans Edsberg.